

פניני אביר יעקב

פנינים לפרשת השבוע מתורת המקובל האלקי
רבינו יעקב אביחצירא זיע"א

גליון ל"א - פרשת דברים תשפ"ד

ועוד לימוד יש בזה, שיתבונן לפני כל מעשה וישים 'מול' עיניו, מה יהיה לו ב'סוף', האם המעשה הזה יקרב אותו לקב"ה ואז יעשה אותו, או חלילה להיפך ואז כמובן ימנע ממנו.

יום שני

יסודות לעובדי ה' - חלק ב'

[כהמשך למה שהבאנו אתמול, רומז מרן אביר יעקב את מילותיו של משה רבינו לכלל ישראל, ודורש בהם לימוד לכל יהודי כיצד עליו לנהוג]

'בין פארן ובין תופל' - עוד לימד משה את בני ישראל, שמתני שהם באים להתחתן ולהקים בית, לא יקימו אותו בשביל תאוה וכדומה, אלא בשביל לקיים מצווה - פריה ורביה, וזה **'בין פארן ובין תופל'** שיתבוננו כמה גדול החילוק בין מי שמקים בית בשביל 'פארן' - מלשון פריה ורביה, שאז מקים משכן לה', לבין מי שמקים בית בשביל דברים טפלים - 'תופל'.

'ולבן' - כאן רמז משה לבני ישראל על 'האמת', שלא ידברו שקר ומרמה, ושלא ידברו אחד בפה ואחד בלב - וזה 'לבן' לשון ליבון וכביסה, שיהיו נקיים ולבנים לגמרי בפנים ובחוץ - פה ולב שווים. וגם נרמז שבמילה 'לבן' יש אותיות 'לב', והגימטריא של 'לבן' [עם שלוש האותיות] עולה כמנין 'פה' [שמונים ושלוש], כלומר, הפה והלב מרומזים באותה מילה, ללמד שהם צריכים להיות שווים ביחד.

'וחצרות' - רמז לבתי מקדש מעט, בתי כנסיות ובתי מדרשות, שנקראים 'חצרות בית ה'", שמי שרוצה להתקרב אל הקב"ה, צריך לשקוד על בתי הכנסיות ולא להפסיד אפילו תפילה אחת, ולהימצא בבתי מדרשות לשקוד על התורה ככל יכולתו, ובודאי לקבוע עיתים לתורה. שזוהי תכלית האדם בעולם הזה - תורה ותפילה.

ומסיים הפסוק: **'ודי זהב'**, שאחד

יום ראשון

יסודות לעובדי ה' - חלק א'

חומש דברים מתחיל בפסוק **'אלה הדברים אשר דיבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן'**, מרן 'אביר יעקב' בספרו 'פיתוחי חותם' מרמז בדברי משה רבינו הראשונים לכל ישראל, את היסודות שכל מי שרוצה להתחיל להתקרב לדרך ה' צריך לדעת:

דבר ראשון: **'במדבר'**, לשון דיבור, לדעת שצריך לשמור את הפה, ולא לדבר לשון הרע ושאר דיבורים אסורים. ולא רק מדברי איסור צריך להימנע, אלא גם מדיבור שאין בו צורך - דברים בטלים, וזהו 'היסוד הראשון' שצריך לדעת, כי מי שלא שומר את הפה, אפילו אם לומד תורה ומקיים מצוות, כולם נטמאים ומתבטלים, וכמו שאמר דוד המלך 'מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב נצור לשונך מרע ושפתך מדבר מרמה'.

דבר שני **'בערבה'**, מלשון 'ערב', שימנע את עצמו כמה שיכול מדברי תאוה - מדברים 'ערבים', כי אם אדם ילך אחר כל תאוותיו, אפילו אם הם מותרים, בסוף לא יוכל לשלוט על עצמו, ויגיע ח"ו גם לדברי איסור. וגם, שאם הולך אחרי תאוות ליבו ומחשבותיו הרעים, יוצא בזה מתחת 'עול מלכות שמים'.

רבינו רומז עוד במילה **'ערבה'** שהיא אותיות 'רע בה' - שמדברי תאוה לא יכול לצאת דברים טובים, אלא רק דברים רעים רחמנא ליצלן.

עוד דבר חשוב מאד מלמד משה רבינו את בני ישראל: **'מול סוף'**, ושתי לימודים יש בזה: אחד, ש'מול סוף' מרמז על העמידה לפני הקב"ה, שקב"ה מרומז במילה 'סוף', שהוא יודע סוף דבר כבר בתחילתו. והאדם צריך לדעת שהוא עומד כל הזמן 'מול' הקב"ה - 'מול סוף' שיודע את כל המעשים והמחשבות שלו, וכך יזהר מאד לשמור את עצמו מכל פגם עבירה ומחשבת איסור.

יום שלישי

מלחמת ההרים

יש באדם שני יצרים, יצר טוב ויצר הרע, ושניהם רוצים לשלוט ולמלוך על האדם, ותפקיד האדם כמובן זה לבחור ולשמוע לדברי יצר הטוב.

מרן אביר יעקב בספרו 'מעגלי צדק' (אות פא) מפרש בזה את דברי הפסוק **'ה' א-להינו דיבר אלינו בחורב לאמר, רב לכם שבת בהר הזה פנו וסעו לכם ובואו הר האמורי ואל כל שכניו'** בפסוק מוזכרים שני הרים, 'הר הזה' ו'הר האמורי', שהם כנגד שני היצרים - יצר טוב ויצר הרע, שכל אחד מהם נקרא 'הר', בגלל שכל אחד מהם מתנשא על השני ורוצה למלוך.

עוד סיבה שהיצרים נקראים 'הרים', זה בגלל שהיצרים נמצאים אצל האדם בלב, וכמו שכתוב **'לב חכם לימינו ולב פסיל לשמאלו'**, ושניהם ביחד מרבים מחשבות והרהורים לאדם, היצר טוב מכניס בו הרהורים טובים, ויצר הרע את ההיפך, והמילה 'הרהור' מורכבת משני פעמים המילה 'הר', 'הר והר' - 'הרהור', ולכן כל אחד נקרא 'הר', שביחד הם גורמים ל'הרהור' - פעמיים הר.

וזה מה שאומר הפסוק **'ה' א-להינו דיבר אלינו בחורב לאמר, רב לכם שבת בהר הזה'** 'הר הזה' זהו היצר הרע, שהקב"ה מצווה להתרחק ממנו - 'הר זה' עולה בגימטריא 'הריב' [מאתיים ושבע עשרה] שזהו היצר הרע, שרוצה לגרום 'ריב' בין ישראל לאביהם שבשמים, ועליו אומרת התורה **'פנו וסעו לכם'**, תתרחקו ממנו **'ובואו הר האמורי'** זהו היצר טוב

לשמים, ורק תורה ומצוות יזכו אותנו לעולם הבא.

יום שישי רמזי שבת קודש

הגמרא במסכת שבת (ע.) דורשת את המילים 'אלה הדברים' שכתובים בחומש שמות לגבי מצות שבת, על ל"ט מלאכות שאסורות בשבת, וכך דורשת הגמרא: 'אלה' גימטריא שלושים ושש, 'דברים' עוד שתיים, והאות ה' של 'הדברים' זה עוד אחד, נמצא כולם יחד שלושים ותשע מלאכות שבת.

דורש מרן 'עטרת ראשנו' רבי דוד אביחצירא הי"ד בספרו 'פתח האוהל' על פי זה את הפסוק בתחילת הפרשה, גם כן על מצות השבת: **'אלה הדברים'** זה ל"ט מלאכות שבת, **'אשר דיבר משה'**, לצוות את בני ישראל על מצות שבת, **'אל כל ישראל'**, דוקא לעם ישראל, בגלל שגוי ששבת חייב מיתה.

והסיבה שמשה רבינו ציוה במיוחד על שבת לפני כניסתם לארץ ישראל, זה בגלל **'בעבר הירדן'** שמשה נפטר בעבר הירדן, ולא נכנס לארץ ישראל. ורצה ללמד אותם לפני מותו שהגאולה תלויה רק בהם, כמו שאומרים חז"ל 'אלמלי שמרו ישראל שתי שבתות - מיד נגאלים'.

'במדבר' זה זהירות מלדבר דיבורי חול בשבת. **'בערבה'** מלשון ערבות ותענוג - שלא מספיק להימנע ממלאכה בשבת, אלא צריך גם לענג את השבת בכל מיני מעדנים. **'מול סוף'** מלשון סוף, ששבת היא עיקר מטרת הבריאה, כי 'סוף מעשה במחשבה תחילה', וגם ללמד לאדם שיכין את כל הדברים לשבת לפני השבת, כי שבת זה כבר הסוף, ולא עושים מלאכה בגלל **'ש'בין פארן ובין תופל'** שצריך להבדיל בין הקודש - 'פארן' לשון 'פאר' לחול - תופל לשון תיפלות וחולין, ובשביל להבדיל ביניהם אסור לעשות בשבת מלאכה.

'ולבן' רומז לבגדים לבנים ונקיים לכבוד שבת. **'וחצרות'** רמז לחצרות בית ה' - בתי כנסיות ומדרשות שצריך להיות בהם בפרט ובמיוחד ביום השבת, כמו שמובא בתלמוד ירושלמי 'לא ניתנו שבתות לישראל אלא כדי לעסוק בהם בדברי תורה'.

'ודי זהב' שיאמר בשבת 'די לזהב', שאסור לעסוק במשא ומתן, וכאילו כל מלאכתו עשויה.

גם בסודות ובפנימיות התורה, 'האמורי' [בכתיב מלא] עולה בגימטריא 'רזין' [עם הכולל], לרמז שאחרי שלומדים את פשטי התורה, צריך להמשיך וללמוד גם את סודות התורה, שזה עיקר נשמת התורה.

יום חמישי זכירת יום המיתה

אחד הדרכים להינצל מהיצר הרע זה לזכור את יום המיתה, וכמו שאמר התנא רבי אליעזר 'שוב יום אחד לפני מיתתך'. אמרו לו תלמידיו, וכי יודע אדם באיזה יום ימות? אמר להם, ישוב היום שמא ימות למחר, נמצא כל ימיו בתשובה.

רבינו 'עטרת ראשנו' רבי דוד אביחצירא הי"ד, בספרו 'פתח האוהל' מפרש בזה את הפסוקים בתחילת הפרשה: **'אלה הדברים אשר דיבר משה'**, סופי תיבות 'המררה', שהיא גימטריא של המילה 'הַמָּתָה' (450), **'אשר דיבר משה'** ראשי תיבות 'אדם', שהאדם הוא זה שגרם למיתה, גם אדם הראשון בחטא עץ הדעת, וגם שאר ישראל בחטא העגל - **'אל כל ישראל'**.

וכך אמר להם: **'בעבר הירדן'**, 'עבר' מלשון 'צל עובר', כמו שכתוב בפסוק 'כי רוח עברה בו ואיננו', ו'ירדן' לשון 'ירידה', שסוף האדם לרדת לקבר, ותולעים יאכלו את בשרו - **'אלה הדברים אשר'** סופי תיבות 'רָמָה'.

'במדבר' זה גם רמז למיתה, כמו שכתוב 'אבינו מת במדבר', וגם שדרך הרבה מהולכי המדבר שמתים מצמא או מחיות רעות.

'בערבה' אותיות 'עברה', שזה יום המיתה, כמו שכתוב 'לא יועיל הון ביום עברה', וצריך לדעת שרק מצוות ומעשים טובים יועילו לו באותו יום.

'מול סוף' מלשון סוף, שאדם ישים על ליבו שסופו למות, וכשיתבונן בזה יבדיל **'בין פארן ובין תופל'** בין מעשים טובים מלשון 'פאר' - 'פארן' שראוי לעשות אותם. לבין מעשים 'טפלים' - 'טופל' שלא ראוי לעשות אותם.

'ולבן וחצרות' ובשביל להינצל מעונושי הגיהנום שמגיעים לאחר המיתה, ישתדל לעסוק 'בלביו' ההלכה, ולשבת 'בחצרות' ה' אלו בתי מדרשות, כי רק עסק התורה יכול למנוע מאש הגיהנום אבל כל קניני העולם הזה לא יעזרו לו אז, בגלל **'ש'ודי זהב'**, שהזהב של האדם לא מלווה אותו

- 'אמורי' מלשון 'את ה' האמרת היום' לשון חשיבות, שזהו היצר טוב שהוא חשוב בגלל שמראה לבן אדם את הדרך הנכונה, ועליו אומרת התורה **'ובואו הר האמורי'** - יצר טוב, **'ואל כל שכניו'** אלו המלאכים הטובים שעוזרים למי שרוצה ללכת בדרך הנכונה ולהתקרב אל הקב"ה.

יום רביעי לימוד סודות התורה

אדם שרוצה לעבוד את הקב"ה בשלימות ובפנימיות, צריך לדעת שאחרי שהוא לומד את התורה בדרך הפשט, הוא צריך להמשיך וללמוד גם בדרך הסוד, וכך הוא ישיג את פנימיות טעמי המצוות, ויקבל אור חדש ותענוג נפלא בקיום המצוות, שזה עיקר מה שאדם צריך לעשות.

מרן 'אביר יעקב' בספרו 'מחשוף הלבן' מרמז את זה על פי דקדוק בפסוק **'הואיל משה באר את התורה'**, שלכאורה המילה 'הואיל' מיותרת, ואינה מוסיפה להבנת הפסוק, שהיה יכול להיות כתוב 'בעבר הירדן בארץ מואב, באר משה את התורה'.

אלא לרמז על סודות ורזי התורה שמשה רבינו לימד את בני ישראל, וציוה אותם להמשיך ללמוד וללמד את זה לבנים שלהם - אותיות 'הואיל' כשנכתבות במילוי ה"א וא"ו אל"ף יו"ד למ"ד עם הכוללים הם עולים בגימטריא 'זה הרז' [מאתיים עשרים וארבע].

ועוד שאותיות 'הואיל' זה אותיות 'אליהו' - אליהו הנביא שהיה תלמידו של משה רבינו, כמו שאומרת הגמרא (סוטה יג.), והוא קיבל ממשה רבינו את סודות התורה, ולימד אותם לרבי שמעון בר יוחאי ולא"ר הקדוש, כמובא בכתבי רבי חיים ויטאל.

ועל פי זה מתפרש גם המשך הפסוק על סודות התורה, **'הואיל משה'** שהן עולות בגימטריא 'זה הרז' ואותיות 'אליהו', כמו שביארנו מקודם, ואמר משה לבני ישראל **'ה' א-להינו דיבר אלינו בְּחֶרֶב'**, ב'חֶרֶב' גימטריא 'הרז'.

וממשיך הפסוק **'רב לכם שבת בהר הזה'** המילים האלו [יחד עם התיבות] עולות בגימטריא כמנין התיבות 'אלה הם פשט דרש רמז' [עם הכוללים], ורומז הפסוק, אל תעסקו ותלמדו רק את חלקי הפשט של התורה, אלא **'פנו וסעו לכם הר האמורי'** שימשיכו ויעסקו

